

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی برنامه ریزی

آیین نامه آموزشی دوره های کاردانی و کارشناسی

مصوب سیصد و سی و نهمین
جلسه شورای عالی برنامه ریزی
اردیبهشت ماه ۱۳۷۶

تعاریف^۱

- ۱- دانشگاه:**
به همه دانشگاه ها، مؤسسات آموزشی عالی اعم از آموزشی و پژوهشی، روزانه و شبانه دولتی و غیر دولتی (دانشگاه) گفته می شود.
- ۲- دانشکده:**
دانشکده واحدی از یک دانشگاه است که در رده خاصی از علوم فعالیت دارد. مانند دانشکده علوم، دانشکده برق، دانشکده الهیات و نظایر آن.
- ۳- گروه آموزشی:**
گروه آموزشی واحدی از یک دانشکده یا یک دانشگاه است، که در یک رشته خاص یا چند رشته متجانس فعالیت دارد مانند گروه ریاضی، گروه معارف اسلامی و نظایر آن.
- ۴- گروه برنامه ریزی:**
منظور از گروه برنامه ریزی یکی از گروه های نه گانه شورای عالی برنامه ریزی است که در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری استقرار دارند.
- ۵- گروه آزمایشی:**
منظور از گروه آزمایشی یکی از گروه های آزمایشی سازمان سنجش آموزش کشور در امتحانات سراسری دانشگاه هاست، که داوطلبان را بر حسب رشته های انتخاب به گروه های خاص تقسیم می کند.
- ۶- دوره:**
منظور از دوره در نظام آموزش عالی، مدت زمانی است که دانشجو وارد دانشگاه شده و در یک رشته خاص تحصیل می کند و در آن رشته فارغ التحصیل می شود. مانند دوره کاردانی، دوره کارشناسی و ...

۱. این تعاریف که عموماً به تصویب مراجع ذی ربط رسیده است مورد تأیید شورای عالی برنامه ریزی است بنابراین جزو لاینفک این آیین نامه است و هر نوع تغییر یا تفسیر مغایر با آن مجاز نیست.

اداره آموزش: منظور از اداره آموزش، یک واحد اداری در یک دانشکده یا دانشگاه است که همه امور آموزشی مربوط به دانشجویان از قبیل نام نویسی، انتخاب واحد، انجام امتحانات، جمع آوری نمرات و اعلام نتایج را بر عهده دارد.

۷- استاد:

هر عضو هیأت علمی که مسوولیت تدریس دروس نظری یا عملی را در دانشگاه بر عهده دارد استاد نامیده می شود.

۸- رشته :

رشته یکی از شعب فرعی گروههای علمی (علوم پزشکی، علوم انسانی، علوم پایه، فنی و مهندسی، کشاورزی، هنر، تربیت معلم و علمی - کاربردی) است که از لحاظ موضوع کاملاً مشخص و از دیگر موضوعات متمایز بوده و حداقل به یک کارآیی مشخص می انجامد. دروس مشترک در دو رشته متفاوت، نباید از ۳۰ درصد کل واحدها در هر دو رشته تجاوز کند.

۹- گرایش : هر یک از شعب یک رشته که ناظر بر یک تخصص باشد، گرایش نامیده می شود. اختلاف دروس در دو گرایش از یک رشته نباید از ۷ درصد کل واحدهای رشته کمتر و از ۳۰ درصد کل واحدها بیشتر باشد.

شرایط ورود و نام نویسی

شرایط ورود:

ماده ۱:

شرایط ورود در دوره‌های کاردانی، لیسانس (پیوسته و ناپیوسته) کارشناسی ارشد پیوسته و دوره‌های دکتری عمومی پزشکی، دارو سازی، دندان پزشکی و دام پزشکی، اعم از دوره‌های روزانه و شبانه به شرح زیر است:

۱. مجاز بودن به تحصیل از نظر قوانین و مقررات جاری کشور و داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی برابر مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی.

۲. داشتن گواهی نامه پایان دوره متوسطه از داخل یا خارج کشور، مورد تأیید وزارت آموزش و پرورش (با توجه به نظام جدید آموزش متوسطه) یا برابر آن برای آموزشهای حوزوی (مطابق مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی) و یا داشتن گواهینامه دوره کاردانی برای ورود به دوره کارشناسی ناپیوسته که حسب مورد به تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد.

۳. پذیرفته شده در آزمون ورودی

۴. سپردن تعهد خدمت بر اساس ضوابط و قانون آموزش رایگان یا پرداخت شهریه مطابق تعرفه و مقرراتی که از طریق مراجع ذی ربط صادر می‌شود.

نام نویسی:

ماده ۲:

پذیرفته شدگان آزمون ورودی، موظفند در مهلت هایی که توسط دانشگاه اعلام می‌شود، برای نام نویسی و انتخاب واحد مراجعه نمایند. عدم مراجعه برای نام نویسی در نخستین نیمسال تحصیلی پس از اعلام نتایج آزمون انصراف از تحصیل تلقی خواهد شد.

ماده ۳:

دانشجو موظف است در هر نیمسال، در زمانی که دانشگاه اعلام می‌کند، برای ادامه تحصیل و انتخاب واحد به اداره آموزش مراجعه کند. عدم مراجعه دانشجو به این مفهوم است که در صورت تأخیر و یا عذر موجه، حق انتخاب واحد و ادامه تحصیل را در آن نیمسال ندارد. ولی آن نیمسال جزو مدت مجاز تحصیل وی محسوب می‌شود.

تبصره:

دانشجو موظف است عذر موجه خود را در خودداری از نام نویسی، با دلایل مستند، به طور مکتوب در اولین ماه بعد از آغاز هر نیمسال تحصیلی، به اداره آموزش دانشگاه اطلاع دهد.

منع تحصیل هم زمان:

ماده ۴:

دانشجو در یک زمان حق نام نویسی و ادامه تحصیل در بیش از یک رشته و در هر رشته بیش از یک گرایش در یک یا چند دانشگاه را نخواهد داشت. در صورت تخلف، از ادامه تحصیل در یکی از رشته‌های انتخابی به تشخیص کمیسیون

بررسی موارد خاص وزارت، محروم و سوابق تحصیلی وی باطل اعلام می‌شود و دانشجو در این حال موظف است کلیه هزینه‌های مربوط به رشته حذف شده را مطابق تعرفه‌های تعیین شده به دانشگاه ذی ربط بپردازد.

تبصره:

دانشجویان ممتاز (استعدادهای درخشان)، از شمول این ماده مستثنا هستند.
تعریف دانشجوی ممتاز، و ضوابط اجرایی این تبصره، توسط شورای هدایت استعدادهای درخشان در آموزش عالی تعیین و ابلاغ می‌شود.

نظام آموزشی

تعریف واحد درسی

ماده ۵:

آموزش در تمام دانشگاه‌های کشور مبتنی بر نظام واحدی است. در نظام واحدی، ارزش هر درس با تعداد واحدهای آن درس سنجیده می‌شود و قبولی یا عدم قبولی دانشجو در یک درس، به همان درس محدود است. هر واحد درسی، مقدار یا میزان درسی است که مفاده آن به صورت نظری ۱۶ ساعت، عملی (یا آزمایشگاهی) ۳۲ ساعت، کارگاهی (یا عملیاتی میدانی) ۴۸ ساعت، کارآموزی و کارورزی (یا کار در عرصه) ۶۴ ساعت، در طول یک نیمسال تحصیلی (یا دوره تابستانی) و طبق برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی تدریس می‌شود. در مورد رشته‌هایی که دارای پروژه هستند مدت اجرای پروژه متناسب با واحد آن، توسط استاد مربوطه تعیین می‌شود.

سال تحصیلی

ماده ۶:

هر سال تحصیلی مرکب از دو نیمسال و در صورت ضرورت یک دوره تابستانی است و هر نیمسال تحصیلی شامل ۱۶ هفته و هر دوره تابستانی شامل ۶ هفته آموزش است.

تبصره:

مدت امتحانات پایانی نیمسال یا پایان دوره تابستانی جزو مدت آموزش محسوب نمی‌شود.

حدود اختیارات دانشگاه در برنامه درسی

ماده ۷:

تمام دانشگاه‌ها موظفند برنامه‌های درسی مصوب شورای عالی برنامه ریزی را اجرا نمایند. ترتیب دروس با رعایت پیش نیازها، روش تدریس، و جا به جا کردن ریز موارد و طرح مطالب جدید در یک درس و انتخاب منابع بر عهده دانشگاه‌ها است.

دروس انتخابی

ماده ۸:

دانشگاه‌ها می‌توانند در هر رشته به تشخیص گروه مربوط تعدادی از دروس مرتبط با رشته را تعیین و به عنوان دروس انتخابی به دانشجویان ارائه دهند. مشروط بر آنکه تعداد واحدها از سقف مجاز در هر رشته تجاوز نکند.

ساعات حل تمرین

ماده ۹:

دانشگاه‌ها می‌توانند در صورت لزوم، به تشخیص گروه آموزشی، در هر رشته از دوره کارشناسی تا ۲۰ ساعت، در دوره‌های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته تا ۱۰ ساعت به عنوان حل تمرین به ساعات تدریس رشته، در طول دوره بیفزایند.

واحدهای درسی و طول مدت تحصیل

تعداد واحدها

ماده ۱۰:

تعداد واحدهای درسی لازم برای گذراندن هر یک از دوره‌های تحصیلی به شرح زیر است:

دوره‌های کاردانی: بین ۶۸ تا ۷۲ واحد

دوره‌های کارشناسی پیوسته غیر از رشته‌های فنی و مهندسی: ۱۳۰ تا ۱۳۶ واحد

دوره‌های کارشناسی پیوسته فنی و مهندسی: ۱۳۰ تا ۱۴۱ واحد

دوره کارشناسی ناپیوسته ۶۷ تا ۷۰ واحد

دوره کارشناسی ارشد پیوسته: ۱۷۲ تا ۱۸۲ واحد

ماده ۱۱:

هر دانشجو می‌تواند در هر نیمسال تحصیلی حداقل ۱۲ و حداکثر ۲۰ واحد درسی را انتخاب کند.

تبصره ۱:

در آخرین نیمسال تحصیلی، دانشجو از رعایت شرط حداقل ۱۲ واحد معاف است.

تبصره ۲:

در صورتی که دانشجو برای فراغت از تحصیل تنها یک درس باقیمانده داشته باشد، با نظر دانشگاه و تأیید استاد مربوط، می‌تواند امتحان آن درس را در طول نیمسال از طریق معرفی به استاد بگذراند.

تبصره ۳:

اگر دانشجویی در یک نیمسال میانگین کل نمراتش حداقل ۱۷ باشد می‌تواند با نظر دانشگاه در نیمسال بعد حداکثر تا ۲۴ واحد درسی را انتخاب کند.

تبصره ۴:

در مواردی که دانشجو برای فراغت از تحصیل حداکثر ۲۴ واحد باقی داشته باشد، حتی اگر مشروط باشد با نظر دانشگاه، می‌تواند تمامی واحدهای باقیمانده را در یک نیمسال انتخاب کند.

تبصره ۵:

تعداد واحدهای انتخابی در دوره تابستانی حداکثر ۶ واحد درسی است.

دروسی پیش نیاز

ماده ۱۲:

آن دسته از پذیرفته شدگان آزمون سراسری ورودی دانشگاه‌ها در دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد پیوسته در همه رشته‌های تحصیلی که نمره خام امتحان آنها در آزمون ورودی، در یک یا چند درس، به تشخیص شورای

آموزشی دانشگاه پذیرنده، از حد نصاب معینی کمتر باشد، موظفند حسب نیاز رشته دروسی را که آن دانشگاه تعیین می‌کند به عنوان دروس جبرانی یا (پیش نیاز دانشگاهی) علاوه بر دروس مندرج در برنامه مصوب بگذرانند.

تبصره ۱:

تعیین نوع درس، تعداد واحد، ریز مواد، نحوه ارائه و زمان تدریس دروس پیش نیاز دانشگاهی بر عهده شورای آموزشی دانشگاه پذیرنده است.

تبصره ۲:

سازمان سنجش و آموزش کشور، موظف است پس از اعلام نتایج آزمون ورودی، کارنامه پذیرفته شدگان مشتمل بر نمره خام آنها را در هر یک از مواد امتحانی در اختیار دانشگاه‌های ذی ربط قرار دهد.

تبصره ۳:

ارائه دروس پیش نیاز دانشگاهی و چگونگی اجرای آنها در دانشگاه‌ها، از هر حیث، مانند دروس دانشگاهی و تابع مقررات آموزش عالی است.

نمره این دروس در کارنامه دانشجو ثبت و در میانگین نمرات پایان نیمسال و همچنین در میانگین کل نمرات دانشجو، محاسبه می‌شود و در مشروطی، قبولی یا ردی دانشجو نیز تأثیر دارد.

تبصره ۴:

به حداکثر طول دوره تحصیل دانشجویانی که حداقل ۸ واحد از دروس پیش نیاز دانشگاهی را گذرانده باشند، یک نیمسال تحصیلی افزوده می‌شود.

طول دوره:

ماده ۱۳:

حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره‌های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته ۳ سال و در دوره‌های کارشناسی پیوسته ۶ سال است.

تبصره:

در صورتی که دانشجو نتواند واحدهای دوره را حداکثر مدت مجاز تحصیل با موفقیت بگذراند از دانشگاه مربوط اخراج می‌شود.

ماده ۱۴:

آن دسته از دانشجویانی که بر اساس مقررات مربوطه احتیاج به تمدید سنوات دارند در صورت موافقت با درخواست آنان ملزم به پرداخت شهریه آن نیمسال می‌باشند.

حضور و غیاب

حضور در جلسات درس

ماده ۱۴:

حضور دانشجو در تمام جلسات مربوط به هر درس الزامی است و ساعات غیبت دانشجو در هر درس نباید از مجموع $\frac{3}{16}$ ساعات آن درس تجاوز کند، در غیر این صورت نمره دانشجو در آن درس صفر محسوب می شود.

تبصره ۱:

در صورتی که غیبت دانشجو در هر درس بیش از $\frac{3}{16}$ باشد ولی غیبت او موجه تشخیص داده شود، آن درس حذف می شود. در این حال رعایت حد نصاب ۱۲ واحد در طول نیمسال برای وی الزامی نیست، ولی نیمسال مذکور به عنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می شود.

تبصره ۲:

غیبت در جلسات دو هفته اول هر درس، به دلیل حذف و اضافه یا به هر دلیل دیگر مجاز نیست و در صورت پیشامد جزو $\frac{3}{16}$ غیبت مجاز دانشجو محسوب می شود.

غیبت در امتحان

ماده ۱۵:

غیبت غیر موجه در امتحان هر درس به منزله گرفتن نمره صفر در امتحان آن درس است و غیبت موجه در امتحان هر درس موجب حذف آن درس می گردد.^۱

ماده ۱۶:

تشخیص موجه بودن غیبت در جلسات درس و در امتحان بر عهده شورای آموزشی دانشگاه یا کمیته منتخب آن شورا است.

۱- دانشجوی غایب بایستی حداکثر تا یک هفته پس از امتحانات آن نیمسال علت غیبت موجه خود را با مدارک مستند به آموزش دانشکده مربوطه تسلیم تا در صورت موجه تشخیص دادن علت غیبت نسبت به حذف درس یا دروس اقدام گردد. بدیهی است پس از سپری شدن موعد مقرر، دانشگاه از بررسی تقاضای دانشجو معذور و برای آن درس یا دروس، نمره صفر منظور خواهد شد.

حذف و اضافه

ماده ۱۷:

دانشجو می‌تواند در هر نیمسال تحصیلی، فقط در مهلتی کمتر از دو هفته پس از شروع نیمسال تحصیلی حداکثر دو درس دیگر انتخاب یا دو درس انتخابی خود را حذف یا دو درس انتخابی خود را با دو درس دیگر جابه‌جا نماید، مشروط بر آن که تعداد واحدهای انتخابی وی از حد مقرر تجاوز نکند.

ماده ۱۸:

در صورت اضطرار، دانشجو می‌تواند تا ۵ هفته به پایان نیمسال تحصیلی مانده، فقط یکی از درس‌های نظری خود را با تأیید گروه آموزشی مربوط حذف کند، مشروط بر این که غیبت دانشجو در آن درس بیش از $\frac{3}{16}$ مجموع ساعات آن درس نباشد و دوم این که تعداد واحدهای باقیمانده وی از ۱۲ واحد کمتر نشود.

ماده ۱۹:

حذف کلیه درس‌های اخذ شده در یک نیمسال، تنها در صورتی مجاز است که بنا به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه، دانشجو قادر به ادامه تحصیل در آن نیمسال نباشد. در این صورت نیمسال مزبور جزو حداکثر مجاز تحصیل دانشجو محسوب خواهد شد.^۱

---

۱. در صورتی که دانشجو قادر به ادامه تحصیل در آن نیمسال نباشد، بایستی تقاضای خود را با مدارک مستند حداکثر تا یک هفته مانده به زمان حذف اضطراری (حداکثر تا ۶ هفته مانده به پایان نیمسال تحصیلی) به دانشکده مربوطه ارائه تا به شورای آموزشی دانشگاه منعکس و در صورت موافقت نسبت به حذف آن اقدام گردد.

ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو

معیارهای ارزیابی

ماده ۲۰:

ارزیابی پیشرفت دانشجو در هر درس بر اساس میزان حضور و فعالیت در کلاس، انجام تکالیف درسی و نتایج امتحانات بین نیمسال و پایان نیمسال صورت می‌گیرد و استاد هر درس مرجع ارزیابی دانشجو در آن درس است.

تبصره:

برگزاری امتحان پایان نیمسال برای هر درس الزامی است.

ماده ۲۱:

معیار ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو نمره درس است و نمرات دانشجو در هر درس به صورت عددی بین صفر تا بیست تعیین می‌شود.

ماده ۲۲:

حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۰ است. دانشجویی که در هر یک از دروس الزامی مردود شود، در اولین فرصت، ملزم به تکرار آن است. با این حال نمرات کلیه دروس اعم از قبولی و ردی در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین منظور می‌شود.

تبصره:

اگر دانشجویی در یک درس اختیاری مردود شد، به جای آن درس می‌تواند از جدول دروس انتخابی در برنامه مصوب، درس دیگری را انتخاب کند.

درس ناتمام

ماده ۲۳:

در موارد استثنایی، نمره تمرین دبیری، کار آموزشی و کارورزی، عملیات صحرایی، کار در عرصه و دروسی که در برنامه آموزشی مصوب توأم با پروژه ارائه می‌شود، در صورتی که به تشخیص استاد و تأیید گروه آموزشی مربوط، تکمیل آنها در طول یک نیمسال تحصیلی میسر نباشد، ناتمام تلقی می‌گردد. نمره ناتمام باید حداکثر تا پایان نیمسال بعد به نمره قطعی تبدیل گردد.

اعلام نمرات

ماده ۲۴:

استاد موظف است گزارش نمره نهایی هر درس را حداکثر ظرف ۱۰ روز پس از برگزاری امتحان آن درس به اداره آموزش دانشکده یا واحد مربوط تسلیم نماید.

ماده ۲۵:

اداره آموزش هر دانشکده یا واحد ذی ربط در هر دانشگاه موظف است نمرات دانشجویان را حداکثر تا دو هفته پس از برگزاری آخرین امتحان هر نیمسال و بعد از رسیدگی به اعتراضات دانشجویان و رفع اشتباهات احتمالی، به آموزش کل دانشگاه تسلیم نماید.

تبصره:

نمره پس از اعلام به آموزش کل دانشگاه غیر قابل تغییر است.

میانگین نمرات:

ماده ۲۶:

در پایان هر نیمسال تحصیلی، میانگین نمرات دانشجو در آن نیمسال و میانگین کل نمرات او تا پایان آن نیمسال و در پایان دوره تحصیلی، میانگین کل نمرات دانشجو، محاسبه و در کارنامه وی ثبت می شود.

تبصره ۱:

برای محاسبه میانگین نمرات، تعداد واحدهای هر درس در نمره آن درس ضرب می شود و مجموع حاصل ضربها در تمام دروسی که دانشجو برای آنها نمره گرفته است (اعم از ردی یا قبولی) بر تعداد کل واحدهای اخذ شده تقسیم می شود.

تبصره ۲:

دوره تابستانی: به عنوان نیمسال تحصیلی محسوب نمی شود. نمرات دروسی که دانشجو در دوره تابستانی می گذراند، تنها در محاسبه میانگین کل دانشجو محسوب می شود.

به همین نحو نمرات دانشجو، در نیمسالی که الزاما کمتر از ۱۲ واحد انتخاب می کند، و کسر بودن واحدها خارج از اراده اوست نیز مانند دروس تابستانی در میانگین کل او محاسبه می شود، ولی آن نیمسال جزو حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجو محسوب خواهد شد.^۱

نام نویسی مشروط:

ماده ۲۷:

میانگین نمرات دانشجو در هیچ نیمسال تحصیلی نباید کمتر از ۱۲ باشد، در غیر این صورت، نام نویسی دانشجو در نیمسال بعد، به صورت مشروط خواهد بود.

تبصره:

---

۱. در صورتی که دانشجو حداقل واحد را انتخاب نموده و بنا به دلایل موجه (بیماری یا هر علت دیگر) مبادرت به حذف درس یا دروس نماید به طوری که تعداد واحد باقیمانده زیر حد نصاب رسیده و با این تعداد واحد، میانگین کمتر از ۱۲ کسب نماید، این نیمسال از لحاظ مشروطی یک نیمسال مستقل محسوب می شود. ولی چنانچه انتخاب واحد اولیه دانشجو خارج از اراده وی کمتر از حد نصاب واحد باشد، (کسر واحد به علت عدم ارائه درس یا علل دیگر)، نمرات این نیمسال همانند ترم تابستانی در میانگین کل وی منظور و در هر صورت نیمسال مورد بحث در حداکثر مدت مجاز تحصیل محاسبه خواهد شد. اما ترم به عنوان مشروطی محاسبه نمی شود.

هر دانشگاه موظف است موضوع مشروط بودن دانشجوی را هر بار به وی، کتبا اطلاع دهد. و یک نسخه از آن را در پرونده دانشجوی ضبط نماید. با این وصف قصور در اخطار به وی از طرف دانشگاه و یا اظهار بی اطلاعی دانشجوی از این امر، مانعی در اجرای مقررات نخواهد بود.

ماده ۲۸:

دانشجویی که به صورت مشروط نام نویسی می کند، جز در آخرین نیمسال تحصیلی حق انتخاب بیش از ۱۴ واحد درسی در آن نیمسال را ندارد.

اخراج دانشجوی مشروط

ماده ۲۹:

در صورتی که میانگین نمرات دانشجوی در دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد پیوسته در سه نیمسال متوالی یا چهار نیمسال متناوب و در دوره‌های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته در دو نیمسال تحصیلی، اعم از متوالی یا متناوب، کمتر از ۱۲ باشد در هر مرحله ای که باشد، از ادامه تحصیل محروم می شود.

ماده ۳۰:

دانشجویی که به لحاظ مشروط شدن بیش از حد، از ادامه تحصیل در دوره کارشناسی محروم می شود، در صورتی که واحدهای مقطع پایین تر رشته مربوط را تا سقف مجاز با موفقیت گذرانده باشد و میانگین کل او در این واحدها کمتر از ۱۲ نباشد، می تواند با رعایت سایر ضوابط مربوط، مدرک مرسوم مقطع پایین تر را در آن رشته دریافت کند.^۱

تبصره:

در صورتی که رشته تحصیلی دانشجوی در مقطع پایین تر وجود نداشته باشد و آن رشته فاقد برنامه مصوب باشد، دانشجوی می تواند با نظر گروه آموزشی مربوط، به یکی از رشته‌های موجود نزدیک به رشته تحصیلی خود، در مقطع پایین تر، در آن دانشگاه یا دانشگاه دیگر، تغییر رشته دهد و پس از تطبیق واحدها با رشته جدید و گذراندن واحدهای کمبود، در آن مقطع فارغ التحصیل شود. بدیهی است که تطبیق واحدها و تعیین دروس کمبود، بر عهده گروه آموزشی دانشگاه پذیرنده است.^۲

ماده ۳۱:

دانشجویی که به دلیل مشروط شدن بیش از حد، از ادامه تحصیل محروم می شود، در صورت انجام یا لغو تعهداتی که در دوران تحصیل سپرده است، می تواند برای تحصیل مجدد، در آزمون سراسری شرکت کند و در صورت قبولی در رشته مورد علاقه خود ادامه تحصیل دهد.

دانشگاه پذیرنده می تواند، واحدهایی را که دانشجوی در رشته قبلی گذرانده است، با برنامه رشته جدید تطبیق داده و طبق ضوابط این آیین نامه بعضی یا تمام آنها را بپذیرد.

شمول آیین نامه به دوره کارشناسی ارشد پیوسته

ماده ۳۲:

دانشجوی دوره کارشناسی ارشد پیوسته، در طول تحصیل تا سقف واحدهای قابل قبول دوره کارشناسی (۱۳۵ تا ۱۴۰) تابع مقررات این آیین نامه است و در دروس تخصصی، پروژه و پایان نامه که در برنامه مصوب با علامت ستاره مشخص شده اند تابع آیین نامه کارشناسی ارشد ناپیوسته خواهد بود.

۱. دانشجویی که به علت مشروط شدن یا به هر دلیل دیگر از ادامه تحصیل در دوره کارشناسی محروم یا منصرف می شود، در صورتی که حداقل ۷۰ واحد درسی را با نمره قبولی گذرانده باشد، می تواند مدرک کاردانی در همان رشته دریافت کند.

۱. صدور مدرک کاردانی حسب تقاضای دانشجو و صرف نظر از وجود دوره کاردانی مصوب در آن رشته، یا مجری بودن دانشگاه صادر کننده مدرک

مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل

مرخصی تحصیلی

ماده ۳۳:

دانشجو می‌تواند در هر یک از دوره‌های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته حداکثر برای یک نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته برای ۲ نیمسال متوالی یا متناوب از مرخصی تحصیلی استفاده کند.

تبصره:

مدت مرخصی تحصیلی، جزو حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجو در هر دوره محسوب می‌شود.^۱

ماده ۳۴:

تقاضای مرخصی تحصیلی باید به صورت کتبی، حداقل دو هفته قبل از شروع نام نویسی هر نیمسال، توسط دانشجو به اداره آموزش دانشکده یا دانشگاه تسلیم گردد.

تبصره:

اداره آموزش موظف است پس از کسب نظر از گروه آموزشی ذی ربط قبل از اتمام مهلت نام نویسی، موافقت یا عدم موافقت با درخواست دانشجو را کتبا به وی ابلاغ نماید.

انصراف از تحصیل

ماده ۳۵:

ترک تحصیل بدون کسب اجازه از دانشکده محل تحصیل، انصراف از تحصیل محسوب می‌شود و دانشجوی منصرف از تحصیل، حق ادامه تحصیل ندارد.

تبصره:

در موارد استثنایی، که دانشجو ترک تحصیل خود را موجه می‌داند، باید دلایل خود را حداقل یک ماه قبل از پایان همان نیمسال به دانشگاه ارائه دهد.

در صورت تأیید موجه بودن ترک تحصیل توسط دانشگاه، آن نیمسال جزو مرخصی تحصیلی دانشجو محسوب می‌شود.

ماده ۳۶:

۱. با توجه به مصوبه جلسه ۳۹۷ مورخ ۷۹/۴/۱۹ شورای عالی برنامه ریزی (مادران شاغل به تحصیل، در تمام رشته های دانشگاهی و در کلیه مقاطع تحصیلی، می‌توانند از یک نیمسال تحصیلی مرخصی زایمان، (علاوه بر مرخصی مجاز دوره)، بدون احتساب در سنوات تحصیلی، استفاده کنند).

دانشجویی که بخواهد از تحصیل منصرف شود، باید درخواست انصراف خود را شخصا به اداره آموزش دانشگاه تسلیم نماید. این دانشجو مجاز است فقط برای یک بار در فاصله یک ماه از تاریخ درخواست، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد. پس از انقضای این مهلت، حکم انصراف از تحصیل وی صادر می‌شود و دانشجو پس از آن، حق ادامه تحصیل در آن دوره را ندارد.

تبصره ۱:

دانشجوی منصرف از تحصیل موظف است به کلیه تعهداتی که در دوران تحصیل سپرده است، عمل کند.

تبصره ۲:

تحصیل مجدد دانشجوی منصرف از تحصیل موکول به شرکت و قبولی در آزمون سراسری بر اساس ضوابط مربوط است.

مرخصی تحصیلی همسر دانشجوی بورسیه و همسر کارکنان دولت

ماده ۳۷:

دانشجویی که به عنوان همسر یکی از کارکنان دولت، یا همسر یکی از دانشجویان بورسیه، به عنوان همراه به خارج از کشور اعزام می‌شود، می‌تواند با ارائه حکم مأموریت همسر و به تشخیص و تأیید شورای آموزشی دانشگاه، علاوه بر استفاده از میزان مرخصی استحقاقی در طول دوره تحصیل تا ۴ سال دیگر نیز از مرخصی تحصیلی بدون احتساب در سنوات بهره‌مند گردد.

انتقال

تعریف انتقال

ماده ۳۸:

انتقال به معنای تغییر محل تحصیل دانشجو از یک دانشگاه به دانشگاه دیگر در همان رشته و همان مقطع تحصیلی است.

ماده ۳۹:

انتقال دانشجو به هر یک از دانشگاه‌های تهران ممنوع است جز در موارد زیر:

۱. شهادت، فوت یا معلول شدن سرپرست خانواده دانشجو، به طوری که وی به تشخیص مراجع قانونی، به عنوان کفیل خانواده شناخته شود.

۲. معلولیت مؤثر دانشجو، به نحوی که به تشخیص شورای عالی پزشکی به طور مستقل قادر به ادامه زندگی نباشد.

۳. ازدواج رسمی و دائمی دانشجوی دختر، که محل تحصیل یا اشتغال شوهر در تهران باشد، به تأیید مراجع ذی ربط.

تبصره ۱:

هر یک از موارد مذکور در این ماده باید بعد از قبولی دانشجو در دانشگاه صورت گرفته باشد.

تبصره ۲:

برای کارمندان رسمی یا پیمانی دولت، ارائه حکم اشتغال ضروری است. و اگر شغل همسر آزاد است گواهی اشتغال و سکونت او در تهران باید به تأیید مراجع قانونی یا نیروی انتظامی رسیده باشد.

تبصره ۳:

در موارد استثنایی که دانشگاه تشخیص می‌دهد، چنانچه محل تحصیل دانشجوی دختر در تهران باشد و شوهر او نیز در شهرستان، دانشجو باشد، اگر رشته تحصیلی دختر در شهرستان (محل تحصیل شوهر) موجود نباشد، شوهر او می‌تواند به تهران منتقل شود.

تبصره ۴:

به منظور توزیع دانشجویان انتقالی به تهران و جلوگیری از سرگردانی آنان در تعیین محل تحصیل، کمیته ای در معاونت دانشجویی دو وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به نام کمیته انتقال تشکیل می‌شود. این کمیته می‌تواند برای پذیرش دانشجوی انتقالی در هر یک از دانشگاه‌های تهران، سهمیه تعیین کرده و دانشجویان انتقالی را مطابق سهمیه جایابی کند.

ماده ۴۰:

انتقال دانشجو از دانشگاهها و مؤسسات وزارت علوم تهران به شهرستانها و از شهرستانها به یکدیگر، در یک رشته و در یک مقطع، به شرط موافقت دانشگاه‌های مبدأ و مقصد، بلامانع است.

ماده ۴۱:

انتقال از دوره‌های شبانه به روزانه، از دانشگاه پیام نور به دانشگاه‌های حضوری (اعم از روزانه و شبانه) و از دانشگاه‌های غیر دولتی به دانشگاه‌های دولتی ممنوع است ولی انتقال به عکس آن، با موافقت مبدأ و مقصد، بلامانع است.

انتقال فرزندان اعضای هیأت علمی

ماده ۴۲:

انتقال همسر و فرزندان اعضای هیأت علمی به محل اشتغال آنها طبق ضوابط ویژه، صورت می‌گیرد. و این ضوابط توسط دو وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و تدوین و ابلاغ می‌شود.

انتقال دانشجویان ایرانی خارج از کشور

ماده ۴۳:

انتقال دانشجویان ایرانی شاغل به تحصیل در خارج از کشور به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی داخل مطابق آیین نامه ای صورت می‌گیرد که در جلسه ۲۲۹ مورخ ۱۳۷۴/۳/۲۸ شورای عالی برنامه ریزی تصویب و ابلاغ شده است. (ضمیمه ۳)

ماده ۴۴:

دانشجوی متقاضی انتقال باید درخواست انتقال خود را با ذکر مورد، حداقل ۶ هفته قبل از شروع نیمسال تحصیلی به اداره آموزش دانشگاه مبدأ تسلیم نماید.

ماده ۴۵:

دانشگاه مبدأ در صورت موافقت با انتقال، موظف است حداکثر، ظرف یک هفته، موافقت خود را همراه درخواست دانشجو و ریزنمرات او به دانشگاه مقصد ارسال دارد. و دانشگاه مقصد مکلف است، حداقل دو هفته قبل از شروع نام نویسی، نظر خود را به دانشگاه مبدأ اعلام نماید.

تبصره:

در صورت موافقت با انتقال، کلیه سوابق دانشجو از دانشگاه مبدأ به دانشگاه مقصد ارسال و ارتباط دانشجو با دانشگاه مبدأ قطع می‌شود.

ماده ۴۶:

در صورت انتقال فقط واحدهای گذرانده شده دانشجو که نمرات آنها ۱۲ و یا بالاتر است پذیرفته می‌شود و پذیرفتن واحدهایی که نمره آنها کمتر از ۱۲ است، بر عهده دانشگاه مقصد است در هر حال حذف احتمالی واحدهای درسی دانشجوی انتقالی در حدودی مجاز است که وی امکان گذراندن واحدهای باقیمانده خود را در طول مدت مجاز تحصیل داشته باشد.

تبصره:

برابر بند ۵ صورت جلسه ۷۴۹ مورخ ۸۳/۲/۲۰ شورای آموزشی دانشگاه کلیه واحدهای دانشگاه مبدأ به استثنای واحدهایی که نمره آن بین ۱۰ تا ۱۲ بوده و عیناً در دانشگاه مقصد تکرار گردیده، در میانگین کل نمرات دانشجویان انتقالی محاسبه می‌گردد.

ماده ۴۷:

مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی انتقالی توسط دانشگاه مقصد صادر می‌شود. و در مدرک، تعداد واحدهای گذرانده شده دانشجو و مجموع واحدها در دانشگاه‌های مبدأ و مقصد، با ذکر میانگین نمرات آنها و سوابق تحصیلی دانشجو قید می‌شود.

ماده ۴۸:

انتقال دانشجو در طول مدت تحصیل، در هر مقطع تحصیلی فقط یک بار مجاز است.

دانشجوی مهمان

ماده ۴۹:

در مواردی که دانشجو به طور موقت، ناگزیر به تغییر محل تحصیل خود باشد، می تواند با موافقت دانشگاه های مبدأ و مقصد، به عنوان دانشجوی مهمان، به طور موقت، برای مدت معین، محل تحصیل خود را تغییر دهد.

ماده ۵۰:

مهمان شدن دانشجو در یک دانشگاه، مشروط به این است که، دانشجو حداقل یک نیمسال تحصیلی خود را در دانشگاه مبدأ گذرانده باشد.

ماده ۵۱:

مهمان شدن دانشجو در یک دانشگاه برای گذراندن یک یا چند درس به صورت تک درس با نظر دانشگاه مبدأ و موافقت دانشگاه مقصد بلامانع است.

ماده ۵۲:

هر دانشجو در هر رشته می تواند حداکثر یک نیمسال در دوره کاردانی، یا دو نیمسال در دوره کارشناسی، در یک دانشگاه، به طور تمام وقت، به صورت مهمان تحصیل کند. در هر حال نباید تعداد دروسی را که دانشجو به صورت مهمان (چه به صورت تمام وقت و چه به صورت تک درس) در یک یا چند دانشگاه گذرانده است، از ۴۰ درصد کل واحدهای دوره تجاوز کند.

تبصره:

انتخاب واحد دانشجو، چه به صورت تک درس و چه به صورت تمام وقت، باید با اطلاع گروه آموزشی دانشگاه مبدأ و طبق شرایط دانشگاه مقصد باشد.

ماده ۵۳:

واحدهایی را که دانشجوی مهمان در یک دانشگاه می گذرانند، عیناً در کارنامه او در دانشگاه مبدأ ثبت می شود. و نمرات آنها در محاسبات میانگین نیمسال و میانگین کل او منظور خواهد شد.

ماده ۵۴:

مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی مهمان در هر صورت توسط دانشگاه مبدأ صادر می شود.

تغییر رشته

ماده ۵۵:

دانشجو در طول دوران تحصیل در مقطع کاردانی و کارشناسی می‌تواند، با داشتن شرایط زیر و موافقت گروه آموزشی ذی ربط از یک رشته به رشته دیگر در یک گروه آزمایشی و همان دانشگاه تغییر رشته دهد:

۱. ادامه تحصیل متقاضی در رشته قبلی از نظر مقررات آموزشی بلامانع باشد.
۲. حداقل $\frac{1}{6}$ و حداکثر $\frac{2}{3}$ واحدهای دوره را گذرانده باشد.
۳. نمره آزمون ورودی متقاضی از نمره آزمون پایین‌ترین فرد پذیرفته شده و در سهمیه و رشته مورد تقاضای در همان سال کمتر نباشد.
۴. با توجه به حداکثر مدت مجاز تحصیل، امکان گذراندن واحدهای درسی مورد نیاز در رشته جدید را داشته باشد.

تبصره ۱:

تغییر رشته دانشجویان که به دستگاه‌های اجرایی خاص تعهد دارند، با رعایت کلیه شرایط این ماده و اعلام موافقت دانشگاه اجرایی ذی ربط امکان پذیر است.

تبصره ۲:

تغییر رشته به رشته‌هایی که در ضوابط گزینش آنها شرایط خاص پیش‌بینی شده است، موقوف به احراز شرایط مربوط است.

تبصره ۳:

دانشجو در هر یک از مقاطع تحصیلی، تنها یک بار می‌تواند تغییر رشته دهد.

ماده ۵۶:

تغییر رشته در مقاطع تحصیلی هم سطح، صورت می‌گیرد. در غیر این صورت، فقط از مقطع بالاتر به پایین‌تر، امکان پذیر است.

ماده ۵۷:

در صورت موافقت با تقاضای تغییر رشته، دانشجو موظف است در اولین فرصت در رشته جدید نام نویسی کند و پس از نام نویسی، دانشجو حق بازگشت به رشته قبلی را ندارد.

تبصره:

اقدام نکردن دانشجو به نام نویسی در رشته جدید در وقت معین به منزله انصراف از تغییر رشته تلقی می‌شود و حق تغییر رشته تا پایان دوره از وی سلب می‌شود.

ماده ۵۸:

دروسی که دانشجوی در رشته قبلی گذرانده است در گروه آموزشی رشته جدید بررسی و معادل سازی می‌شود و فقط دروسی از وی پذیرفته می‌شود که به تشخیص گروه آموزشی، با دروس رشته جدید، اشتراک محتوایی داشته باشد و نمره هر یک از آن دروس نیز از ۱۲ کمتر نباشد.

تبصره ۱:

دروس پذیرفته شده در کارنامه دانشجو ثبت و نمرات آنها در محاسبه میانگین کل منظور می‌شود، ولی نمرات دروس پذیرفته نشده، بدون احتساب در میانگین، در کارنامه دانشجو باقی می‌ماند. در این حال، چنانچه میانگین کل واحدهای پذیرفته نشده او کمتر از ۱۲ باشد، جمعا به عنوان یک نیمسال مشروطی برای دانشجو در رشته جدید منظور می‌شود.

تبصره ۲:

در صورتی که تعداد واحدهای دروس پذیرفته نشده دانشجو، در حدی باشد که امکان گذراندن واحدهای مورد نیاز رشته جدید را در طول مدت مجاز تحصیل، از وی سلب کند، با تقاضای تغییر رشته او موافقت نمی‌شود.

تغییر رشته اضطراری

ماده ۵۹:

چنانچه دانشجو به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه در دوره تحصیل دچار بیمار یا سانحه‌ای گردد که توانایی ادامه تحصیل در آن رشته و یا امکان بهره‌گیری کارآیی حاصل از آن را طبق جداول نقص عضو از دست بدهد، می‌تواند با رعایت سایر مقررات به رشته دیگری متناسب با رشته خود در همان گروه آزمایشی که از لحاظ نمره آزمون ورودی نزدیکترین نمره را دارد، تغییر رشته دهد. در این حال دانشجو از رعایت شرایط موضوع ماده ۵۵ (به استثنای بند ۱) و ماده ۵۷ معاف خواهد بود.

تبصره ۵:

در مواردی که دانشجو به دلایل نقص عضو بیماری، توانایی ادامه تحصیل در هیچ یک از رشته‌های گروه آزمایشی مربوط را نداشته باشد، کمیسیون آموزشی دانشگاه پس از بررسی کامل مسأله، نسبت به تغییر رشته دانشجو به رشته‌ای دیگر گروه آزمایشی دیگر تصمیم می‌گیرد.

ماده ۶۰:

دانشجویان دوره دکترای پزشکی عمومی، دندان پزشکی، دارو سازی و دام پزشکی یا دوره‌های کارشناسی ارشد پیوسته، که به دلایلی از تحصیل در دوره مربوط منع شده‌اند، در صورتی که حداقل واحدهای معادل دوره کاردانی یا کارشناسی را گذرانده باشند، با تصویب شورای آموزشی دانشگاه و یا احتساب واحدهایی که گذرانده‌اند، می‌توانند به یکی از رشته‌های گروه پزشکی یا یکی از رشته‌های مرتبط با آن در گروه دیگر، در مقاطع کاردانی یا کارشناسی، تغییر رشته دهند و پس از تطبیق واحدهای گذرانده شده، در رشته جدید به ادامه تحصیل بپردازند.

تبصره ۵:

در صورتی که دانشگاه مبدأ، فاقد رشته متناسب برای تغییر رشته این گونه دانشجویان باشد، شورای آموزشی دانشگاه نظر خود را دایر بر تغییر رشته دانشجو، حسب مورد به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اعلام می‌کند، تا دانشجو را در یکی از دانشگاه‌های دیگر جایابی نماید.

ماده ۶۱:

متقاضی تغییر رشته باید درخواست خود را همراه مدارک لازم، حداقل ۶ هفته پیش از شروع نیمسال تحصیلی به اداره آموزشی دانشگاه در محل تحصیل خود تسلیم نماید.

ماده ۶۲:

تغییر رشته از مقطع کارشناسی به مقطع کاردانی بلامانع است در این حال برای این گونه دانشجویان، حداکثر مدت مجاز تحصیل بر مبنای دوره کاردانی محاسبه و به ازای هر ۲۰ واحد پذیرفته شده دانشجوی، یک نیمسال از طول تحصیل وی کاسته می شود.

پذیرش واحدهای درسی

ماده ۶۳:

معادل سازی و پذیرش دروسی که قبول شدگان آزمون سراسری قبلا در دانشگاه‌ها یا دیگر مقاطع تحصیلی گذرانده اند با رعایت شرایطی به شرح زیر مجاز است:

۱. دانشجویان با توجه به سوابق تحصیلی خود مجاز به شرکت در آزمون ورودی رشته جدید باشد.
۲. دانشگاه قبلی و مدارک تحصیلی آن مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی باشد.
۳. تحصیل دانشجویان در دانشگاه قبلی مطابق برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی باشد.
۴. محتوای آموزشی دروس گذرانده شده دانشجویان با دروس رشته جدید به تشخیص گروه آموزشی اشتراک محتوایی داشته و نمره هر یک از دروس از ۱۲ کمتر نباشد.

تبصره ۱:

معادل سازی و پذیرفتن دروس توسط گروه‌های آموزشی ذی ربط در دانشگاه پذیرنده انجام می‌شود.

تبصره ۲:

نمرات دروس پذیرفته شده از دانشجویان در محاسبه میانگین نیمسال محسوب نمی‌شود ولی در محاسبه میانگین کل دانشجویان محسوب خواهد شد.

تبصره ۳:

به ازای هر ۲۰ واحد از دروس پذیرفته شده دانشجویان یک نیمسال تحصیلی حداکثر مدت مجاز تحصیل وی کاسته می‌شود.

فراغت از تحصیل

ماده ۶۴:

دانشجویی که کلیه واحدهای درسی یک از دوره‌های کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی پیوسته را طبق برنامه مصوب و بر اساس مقررات این آیین نامه با موفقیت گذرانده باشد، فارغ التحصیل آن دوره شناخته می‌شود.

تبصره ۱:

تاریخ فراغت از تحصیل، روزی است که آخرین نمره درسی دانشجو توسط استاد به اداره آموزش دانشکده یا دانشگاه تحویل می‌شود.

تبصره ۲:

با توجه به تبصره ۱ و رعایت دقیق ماده ۲۴ ضرورت دارد، هر دانشگاه در هر نیمسال، زمان خاصی را برای اعلام فراغت از تحصیل دانشجویان تعیین و مقدمات آن را فراهم سازد.

ماده ۶۵:

میانگین کل نمرات دانشجو در پایان دوره تحصیل، باید حداقل ۱۲ باشد، تا در رشته تحصیلی خود حسب مورد مدرک کاردانی یا کارشناسی دریافت کند. در صورتی که میانگین نمرات دانشجو از ۱۲ کمتر باشد، چنانچه از نظر طول تحصیل مانعی نداشته باشد، می‌تواند حداکثر تا ۲۰ واحد درسی از درسهایی را که با نمره کمتر از ۱۲ قبول شده است در یک نیمسال تحصیلی (در دوره کاردانی) و ۲ نیمسال تحصیلی (در دوره کارشناسی)، مجدداً انتخاب و آن درس را تکرار کند، تا میانگین کل خود را جبران نماید.

در این صورت نمرات درسی تکراری علاوه بر نمرات قبلی، در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین کل نمرات او محسوب می‌شود.

تبصره ۱:

دانشجویی که نتواند یا نخواهد از مقررات مذکور در این ماده استفاده کند یا علی‌رغم استفاده از آن نتواند کمبود میانگین کل نمرات خود را جبران نماید، در صورتی که مقطع تحصیلی او کاردانی است، از تحصیل محروم و اخراج می‌شود و در صورتی که در مقطع کارشناسی یا کارشناسی ارشد پیوسته باشد، بر اساس ماده ۳۰ و تبصره آن می‌تواند با اخذ مدرک مقطع تحصیلی پایین تر فارغ التحصیل شود.

تبصره ۲:

دانشجویان دوره دکتری عمومی داروسازی و کارشناسی ارشد پیوسته سایر رشته‌ها که بیش از ۱۳۵ واحد درسی دوره را با حداقل میانگین نمرات ۱۲ گذرانده باشند در صورتی که به دلایلی از تحصیل منع شوند و یا مایل به ادامه تحصیل نباشند می‌توانند حسب درخواست خود با مدرک کارشناسی در رشته داروسازی یا رشته مربوط فارغ التحصیل شوند.

ماده ۶۶:

این آیین نامه در ۱۲ فصل، ۶۶ ماده و ۴۸ تبصره در جلسات ۳۱۶ الی ۳۳۹ شورای عالی برنامه ریزی مورد بررسی قرار گرفت و سرانجام در جلسه ۳۳۹ مورخ ۱۳۶۷/۲/۱۴ به تصویب نهایی رسید و از تاریخ تصویب برای آن دسته از دانشجویانی که از سال تحصیلی ۷۷-۱۳۷۶ وارد دانشگاه‌ها و مؤسسات وزارت علوم می‌شوند لازم الاجراست. و از این تاریخ به بعد تمام آیین نامه‌ها، بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های مغایر با آن برای این قبیل دانشجویان لغو می‌شود.

در مورد دانشجویان دوره شبانه

پیوست: ندارد

مصوب جلسه ۳۴۷ مورخ ۱۳۷۶/۷/۲۷ شورای عالی برنامه ریزی

(پیوست آیین نامه آموزشی دوره‌های کاردانی و کارشناسی مصوب جلسه ۳۳۹ شورای عالی برنامه ریزی)

تمام مواد آیین نامه آموزشی دوره‌های کاردانی و کارشناسی مصوب جلسه ۳۳۹ اردیبهشت ماه ۱۳۷۶ شورای عالی برنامه ریزی برای دانشجویان دوره شبانه نیز لازم الاجراست. جز در ۴ مورد زیر که به صورت تبصره الحاقی به مواد مربوط در آیین نامه فوق اضافه می‌شود.

۱- تبصره الحاقی به ماده ۱: به هنگام نام نویسی، در هر نیمسال تحصیلی، پرداخت شهریه به دو صورت ثابت و متغیر، برابر تعرفه‌های مصوب هیأت امنای دانشگاه یا مراجع قانونی، برای دانشجویان شبانه و پیام نور، علاوه بر سایر شرایط الزامی است.

۲- تبصره الحاقی به ماده ۱۱: حداقل واحد انتخابی برای دانشجویان شبانه در هر نیمسال تحصیلی، ۱۰ واحد است و در آخرین نیمسال تحصیلی دانشجو از رعایت شرط انتخاب حداقل واحد، معاف است.

۳- تبصره الحاقی به ماده ۱۳: حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره‌های شبانه، برای دوره‌های کاردانی و کارشناسی ناپيوسته، ۳/۵ سال و برای دوره‌های کارشناسی پیوسته، ۷ سال است.

۴- تبصره الحاقی به ماده ۳۳: دانشجویان دوره شبانه می‌توانند در هر یک از دوره‌های کاردانی و کارشناسی ناپيوسته حداکثر برای ۲ نیمسال و در دوره‌های کارشناسی پیوسته حداکثر برای ۴ نیمسال، متوالی یا متناوب، از مرخصی تحصیلی استفاده کنند.

تاریخ اجرای این ماده واحده همان تاریخ اجرای آیین نامه مصوبه جلسه ۳۳۹ شورای عالی برنامه ریز است. اما برای جلوگیری از بروز مشکلات ناشی از اجرای آیین نامه‌های متفاوت، شورای آموزشی دانشگاه می‌تواند وضعیت دانشجویان خود را به مواد این آیین نامه تطبیق داده آنها را طبق مقررات جدید فارغ التحصیل نماید.

رأی صادره جلسه ۳۴۷ مورخ ۱۳۷۶/۷/۲۷ شورای عالی برنامه ریزی در مورد آیین نامه آموزشی دانشجویان دوره شبانه دانشگاه‌ها و مؤسسات وزارت علوم صحیح است برای اجرا ابلاغ شود.

تاریخ: ۱۳۷۳/۱۱/۲

شماره: ۱۱۳/۳۴۳۶

ضمیمه ۴

معادل سازی دروس عمومی و تربیتی دانشجویان و فارغ التحصیلان**مراکز تربیت معلم با دروس دانشگاهی****مصوبه جلسه ۲۸۸ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۳/۹/۱۳**

در مورد معادل سازی و پذیرش واحدهای درسی عمومی و تربیتی دانشجویان و فارغ التحصیلان مراکز تربیت معلم که از طریق آزمون سراسری در دانشگاه‌ها و مؤسسات وزارت علوم پذیرفته می‌شوند با دروس دانشگاهی، نظر به این که:

- تغییراتی در مجموعه دروس عمومی دانشگاه‌ها ایجاد شده است.
- برخی از عناوین و محتوای این دروس در دانشگاه‌ها یکسان شده است.

به پیشنهاد وزارت آموزش و پرورش اصلاحیه‌ای به شرح ذیل در مصوبه جلسه ۱۸۲ مورخ ۱۳۶۸/۱۰/۲۴ شورای عالی برنامه ریزی بعمل آمد و در جلسه ۲۸۸ مورخ ۱۳۷۳/۹/۱۳ به تصویب رسید.

الف: معادل سازی دروس عمومی:

آن دسته از دانشجویان یا فارغ التحصیلان مراکز تربیت معلم که از طریق آزمون سراسری در دانشگاه‌ها و دیگر مؤسسات آموزش عالی پذیرفته می‌شوند، از گذراندن آن تعداد از دروس عمومی رشته تحصیلی خود که معادل آنها در ذیل آمده است معاف خواهند بود مشروط به این که دروس معادل را هر چند ساعت با نمره ۱۴ یا بالاتر در مراکز تربیت معلم گذرانده باشد.

باسمه تعالی

تاریخ: ۱۳۷۳/۱۱/۲

شماره: ۱۱۳/۳۴۳۶

پیوست: .....

جدول معادل سازی دروس عمومی مراکز تربیت معلم با دروس عمومی دانشگاهی

ردیف	دروس عمومی دانشگاهی	واحد	دروس عمومی مراکز تربیت معلم
۱	معارف اسلامی ۱	۲	معارف اسلامی ۱ یا جهان بینی اسلامی ۱
۲	معارف اسلامی ۲	۲	معارف اسلامی ۲ یا جهان بینی اسلامی ۲
۳	فارسی	۲	ادبیات فارسی و آیین نگارش یا فارسی ۱ و ۲
۴	اخلاق و تربیت اسلامی	۲	اخلاق اسلامی و یا اخلاق و تربیت اسلامی
۵	تاریخ اسلام	۲	تاریخ تحلیل اسلام
۶	انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن	۲	انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن یا تحلیل از انقلاب اسلامی
۷	متون اسلامی	۲	آشنایی با قرآن و متون اسلامی
۸	تربیت بدنی ۱ و ۲	۲	تربیت بدنی یا تربیت بدنی ۱ و ۲

ب: دروس تربیتی

آن دسته از دانشجویان یا فارغ التحصیلان مراکز تربیت معلم که در آزمون ورودی دانشگاه‌ها در رشته‌های دبیری پذیرفته می‌شوند اگر دروس روان شناسی تربیتی، روشها و فنون تدریس، سنجش و اندازه گیری، تعلیم و تربیت اسلامی، مدیریت آموزشی، تولید و کاربرد مواد آموزشی، روان شناسی کودکی و نوجوانی و اصول و فنون راهنمایی و مشاوره را در مراکز تربیت معلم با موفقیت گذرانده اند، می‌توانند در امتحان این دروسی که در ابتدای هر نیمسال تحصیلی، توسط دانشگاه یا موسسه وزارت علوم مربوط برگزار می‌شود، شرکت کنند چنانچه طبق ضوابط امتحانی دانشگاهی در امتحان این دروس قبول شوند، از گذراندن این دروس در دانشگاه معاف می‌شوند.

تاریخ: ۱۳۷۳/۱۱/۲

شماره: ۱۱۳/۳۴۳۶

پیوست: .....

ج: در مورد درس تمرین دبیری:

آن دسته از دانشجویان یا فارغ التحصیلان مراکز تربیت معلم که دوره کارورزی، کار آموزشی یا تمرین معلمی را در مراکز تربیت معلم با موفقیت گذرانده اند از گذراندن ۴ واحد تمرین دبیری از مجموعه دروس تربیتی رشته‌های دبیری در دانشگاه‌ها و مؤسسات وزارت علوم معاف اند.

د: سایر موارد:

- ۱- در معادل سازی، تعداد واحدهای عمومی و تربیتی دانشگاهی ملاک محاسبه خواهد بود. و نمره درس گذرانده شده عیناً در کارنامه دانشجو ثبت می‌گردد.
- ۲- به ازای هر ۱۴ واحد درسی پذیرفته شده یک نیمسال تحصیلی از مدت مجاز تحصیل این قبیل دانشجویان کاسته می‌شود ولی نمرات آنها در محاسبه میانگین کل دانشجو ملحوظ نخواهد شد. اجرای این مصوبه از طرف دانشگاه‌ها و دیگر مؤسسات وزارت علوم در مورد هر دانشجو موکول به دریافت رونوشت تأیید شده از کارنامه تحصیلی دانشجو که از طرف مراکز تربیت معلم رسماً صادر می‌شود.